

Sadržaj i obuhvat financijskih izvještaja

Koljđeraj, Laura

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:740212>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-03**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij Poslovne ekonomije
Smjer Računovodstvo i financije

SADRŽAJ I OBUHVAT FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
Završni rad

Laura Koljđeraj

Zagreb, rujan, 2022.
Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij Poslovne ekonomije
Smjer Računovodstvo i financije

SADRŽAJ I OBUHVAT FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJAVA
CONTENT AND SCOPE OF FINANCIAL STATEMENTS

Završni rad

Studentica: Laura Koljđeraj

JMBG: 0067608202

Mentorica: Prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, rujan, 2022.

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(mjesto i datum)

(vlastoručni potpis studenta)

SADRŽAJ

SAŽETAK

SUMMARY

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet rada	1
1.2. Metodologija rada	2
1.3. Strukutra rada.....	2
2. DEFINIRANJE POJMA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	3
3. VRSTE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	6
3.1. Bilanca	6
3.2. Račun dobiti i gubitka	9
3.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	12
3.4. Izvještaj o promjenama kapitala	12
3.5. Izvještaj o novčanom toku	14
3.6. Bilješke uz financijske izvještaje	18
4. POKAZATELJI I METODE ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	19
4.1. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja.....	21
4.2. Pokazatelji analize financijskih izvještaja	23
4.2.1. Pokazatelj likvidnosti.....	24
4.2.2. Pokazatelj zaduženosti	26
4.2.3. Pokazatelj aktivnosti i ekonomičnosti	28
4.2.4. Pokazatelji profitabilnosti	29
5. ZAKLJUČAK	31
LITERATURA.....	33
POPIS SLIKA	34
POPIS TABLICA.....	34

SAŽETAK

Financijska izvješća predstavljaju pisani oblik izvješća koji su nastali od strane poduzeća kako bi na taj način predstavili svoje financijsko stanje i to u određenom vremenskom razdoblju - tromjesečnom, šestomjesečno ili godišnje. Financijska izvješća se sastoje od: bilance, račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama kapitala, izvještaj o novčanom toku i bilješke uz financijske izvještaje.

Investitori i financijski analitičari oslanjaju se na financijske podatke kako bi analizirali uspješnost poduzeća i dali predviđanja o budućem smjeru cijene dionica poduzeća. Jedan od najvažnijih izvora pouzdanih i revidiranih financijskih podataka je godišnje izvješće koje sadrži financijska izvješća tvrtke.

Ključne riječi: financijska izvješća, financijski podaci, struktura izvještaja, analiza

SUMMARY

Financial reports represent the written form of reports created by companies in order to present their financial situation in a certain period of time - quarterly, six-monthly or annually. Financial reports consist of: balance sheet, profit and loss account, statement of other comprehensive income, statement of changes in capital, statement of cash flow and notes to the financial statements.

Investors and financial analysts rely on financial data to analyze a company's performance and make predictions about the future direction of a company's stock price. One of the most important sources of reliable and audited financial data is the annual report, which contains the company's financial statements.

Keywords: financial reports, financial data, report structure, analysis

1. UVOD

1.1. Predmet rada

Financijsko izvješćivanje je proces dokumentiranja i priopćavanja financijskih aktivnosti i učinka u određenim vremenskim razdobljima, obično na tromjesečnoj ili godišnjoj osnovi. Poduzeća koriste financijska izvješća za organiziranje računovodstvenih podataka i izvješćivanje o trenutnom financijskom stanju. Financijska izvješća također su ključna u projekcijama buduće profitabilnosti, položaja i rasta industrije, a mnoga financijska izvješća dostupna su javnosti.

Praćenje prihoda i rashoda još je jedan važan proces koji podupire financijsko izvješćivanje. Praćenje financijske dokumentacije neophodno je za učinkovito upravljanje dugom i raspodjelu proračuna te omogućuje uvid u ključna područja potrošnje. Praćenje prihoda i rashoda osigurava tvrtkama redovito praćenje dugova kako bi ostale transparentne na konkurentnim tržištima. Stoga vam financijsko izvješćivanje daje metode dokumentiranja za praćenje tekućih obveza i imovine. Točna financijska dokumentacija također je neophodna za mjerenje važnih metrika, uključujući omjere duga i imovine, koje investitori koriste za procjenu koliko učinkovito tvrtke otplaćuju dug i ostvaruju prihod.

Financijsko izvješćivanje obuhvaća specifične procese koje tvrtke slijede kako bi bile u skladu s obveznim računovodstvenim propisima. Svaki dokument koji koristite za procjenu financijskih aktivnosti pregledava nekoliko financijskih regulatornih institucija. Zbog toga je točna dokumentacija ključna kako bi se osiguralo da su sva financijska izvješća u skladu s poreznim propisima i kriterijima financijskog izvješćivanja. Točno financijsko izvješćivanje također pojednostavljuje procese poreza, procjene i revizije, skraćujući vrijeme potrebno za ispunjavanje potrebnih financijskih obveza i dodatno potvrđujući financijsku sukladnost.

Predmet ovog završnog rada je proučavanje financijskih izvještaja te njihova struktura. Svrha ovoga rada je prikazati važnost pravilnog vođenja financijskih izvještaja. Cilj je prikazati kako vođenje financijskih izvještaja može utjecati na daljnje poslovanje poduzeća.

1.2. Metodologija rada

Za potrebe pisanja završnog rada vrlo je važno definirati metode istraživanja koje se koriste. Literatura koja se koristila bila je pisana na engleskom i hrvatskom jeziku. Literatura se prikupljala putem interneta te su za potrebe pisanja korišteni znanstveni, stručni, radovi kao i knjige. Koristila se metoda dedukcije i komparacije.

1.3. Struktura rada

Završni rad se sastoji od pet poglavlja. Prvo poglavlje se odnosi na uvodne reference rada. U uvodnom dijelu prikazan je predmet rada kao i metodologija. Drugi dio proučava teorijsko značenje financijskih izvještaja. Treći dio rada se odnosi na pojedinačno financijskih izvještaja kao i njihove strukture. Četvrti dio se odnosi na prikazivanje metoda i pokazatelja analize financijskih izvještaja. Peti dio rada se odnosi na završne stavke rada.

2. DEFINIRANJE POJMA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijska izvješća su pisani zapisi koji prikazuju poslovne aktivnosti i financijski učinak poduzeća. Financijske izvještaje često revidiraju vladine agencije, računovođe, tvrtke itd. kako bi se osigurala točnost i za potrebe poreza, financiranja ili ulaganja. Primarna financijska izvješća za profit uključuju bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku i izvještaj o promjenama kapitala. Neprofitni subjekti koriste sličan, ali drugačiji skup financijskih izvješća.¹

Bilanca daje pregled imovine, obveza i dioničkog kapitala kao snimku stanja u vremenu. Račun dobiti i gubitka prvenstveno se fokusira na prihode i rashode poduzeća tijekom određenog razdoblja. Nakon što se troškovi oduzmu od prihoda, izjava daje brojku dobiti tvrtke koja se naziva neto prihod. Izvješće o novčanom tijeku (CFS) mjeri koliko dobro tvrtka generira gotovinu za plaćanje svojih dužničkih obveza, financiranje svojih operativnih troškova i financiranje ulaganja. Izvješće o promjenama u kapitalu bilježi kako se dobit zadržava unutar poduzeća za budući rast ili raspodjeljuje vanjskim stranama.

Financijska izvješća koriste investitori, tržišni analitičari i vjerovnici za procjenu financijskog zdravlja i potencijala zarade poduzeća. Tri glavna izvješća o financijskim izvještajima su bilanca, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanom toku.

Financijsko izvješće (također poznato kao financijski izvještaj) je upravljački alat koji se koristi za učinkovito komuniciranje ključnih financijskih informacija. Pokrivajući svaki aspekt financijskih poslova uz pomoć specifičnih ključnih pokazatelja uspješnosti, tvrtke mogu osigurati stalni rast i prihode.²

Moderno financijsko izvješće može imati sve relevantne informacije nadohvat ruke, nudeći mogućnost vizualizacije, kao i analize ključnih podataka; oni pomažu u otkrivanju svježih uvida, uočavanju ključnih financijskih trendova, identificiranju prednosti kao i slabosti te poboljšanju komunikacije u cijeloj organizaciji.

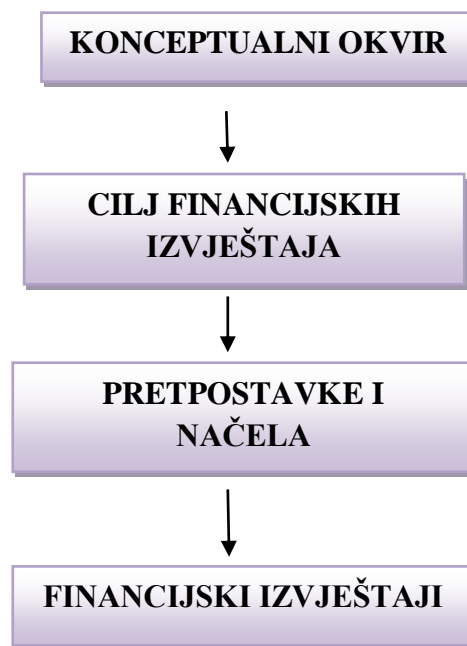
¹ Harrison, W. T., Horngren, C.T. (1993). Financial Accounting. New Jersey: Prentice Hall

² Ibidem. str. 43.

Živimo u dobu koje pokreću podaci, a mogućnost korištenja financijskih uvida i metrike u svoju korist izdvojiti će organizaciju iz gomile. Alati za online izvješćivanje za to postoje upravo u tu svrhu. Kako bi organizacija dobila panoramski pogled na financijske aktivnosti svoje tvrtke, rad s predloškom godišnjeg, mjesečnog, tjednog i dnevnog financijskog izvješća dat će dobro zaokružen i sveobuhvatan pregled svakog ključnog područja na temelju specifičnih ciljeva.

Organizacija treba ove alate kako bi pomogla u podršci određenim financijskim ciljevima i omogućila vam da pružite korisne informacije investitorima, donositeljima odluka i vjerovnicima. Računovodstvena načela definiraju načine o nastalim poslovnim događajima te provode postupke sakupljanja i analize informacija kako bi se osigurali što kvalitetniji podaci za korisnike.

Slika 1. Opće prihvaćena računovodstvena načela

Izvor: Harrison, W. T., Horngren, C.T. (1993). Financial Accounting. New Jersey: Prentice Hall

Neka izvješća pokazuju rezultate poslovanja tvrtke tijekom vremena; drugi otkrivaju snimku financijskog stanja tvrtke u određenom trenutku. Ali sva ova izvješća imaju isti cilj: prikazati trenutno financijsko stanje poduzeća. Ova računovodstvena izvješća redovito priprema više rukovodstvo poduzeća kako bi vodilo strategiju poduzeća i olakšalo donošenje odluka.

Izvješća pripravljena prema općeprihvaćenim računovodstvenim standardima također se mogu koristiti za prezentiranje dioničarima, zajmodavcima ili osiguravateljima u različite svrhe.

Ta se izvješća obično ne koriste u poreznim prijavama, ali kada se koriste na odgovarajući način, zasigurno mogu pomoći vlasnicima malih tvrtki da razumiju svoju potencijalnu poreznu obvezu u bilo kojem trenutku.

3. VRSTE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Zakon o računovodstvu određuje vrste financijskih izvještaja, oni su sljedeći:³

- Bilanca
- Račun dobiti i gubitaka
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Izvještaj o novčanom toku
- Bilješke uz financijske izvještaje.

3.1. Bilanca

Bilanca je jedno od tri temeljna financijska izvješća i ključna je i za financijsko modeliranje i za računovodstvo. Bilanca prikazuje ukupnu imovinu tvrtke i način na koji se imovina financira, putem duga ili kapitala. Također se može nazvati izvješćem o neto vrijednosti ili izvješćem o financijskom položaju.⁴

Bilanca se temelji na temeljnoj jednadžbi:

$$\text{Imovina} = \text{Obveze} + \text{Vlasnički kapital}$$

Ukratko, bilanca je financijski izvještaj koji daje pregled onoga što tvrtka posjeduje i duguje, kao i iznos koji su uložili dioničari. Bilance se mogu koristiti s drugim važnim financijskim izvještajima za provođenje fundamentalne analize ili izračunavanje financijskih pokazatelja. Slika 2 prikazuje primjer bilance.

³ Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18

⁴ Bešvir, B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus

Slika 2. Primjer bilance

BILANCA				
Obrazac PDD-BIL				
stanje na dan _____				
Iznosi u kunama, bez lipa				
Naziv pozicije	ADP stavka	Rbr subjeka	Prethodna godina (-eto)	Tekuća godina (-eto)
1	2	3	4	5
AKTIVA				
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI I NEUPLAĆENI KAPITAL	001			
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	002			
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	003			
1. Izdaci za razvoj	004			
2. Patente, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005			
3. Goodwill	006			
4. Prodajnevi za robu nematerijalne imovine	007			
5. Neimaterijalna imovina u pripremi	008			
6. Ostala nematerijalna imovina	009			
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	010			
1. Zemljište	011			
2. Gradovinski objekti	012			
3. Pstrojenja i premeta	013			
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014			
5. Biološka imovina	015			
6. Prodajnevi za materijalna imovina	016			
7. Materijalna imovina u pripremi	017			
8. Ostala materijalna imovina	018			
9. Ulaganja u nekretnost	019			
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (021 do 028)	020			
1. Učjeli (podjeli) kod povezanih poduzetnika	021			
2. Dioničarski udjeli u povezanim poduzetnicima	022			
3. Sudjelujući interes (udjeli)	023			
4. Zajmovi čini poduzetnicima u kojima posređuje sudjelujući interes	024			
5. Ulaganja u vrijednosne papire	025			
6. Dionični depoziti i sl.	026			
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	027			
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	028			

Izvor: Bilanca. Dostupno na: <https://git.hr/trgovina/tiskanice/bilanca-b-pod-p100/>
(pristupljeno 02.09.2022.)

Bilanca izvješćuje o imovini, obvezama i dioničkom kapitalu vašeg poduzeća u određenom trenutku. Stavke iskazane u bilanci odgovaraju računima navedenim u vašem kontnom planu. Bilanca se sastoji od sljedećih elemenata:⁵

⁵ Cirkveni Filipović, T. (2016a). Knjigovodstveni praktikum – ostali poslovni prihodi. Zagreb: RRiF Plus

Imovina - Odjeljak o imovini u bilanci raščlanjuje ono što tvrtka posjeduje od vrijednosti koja se može pretvoriti u gotovinu. Bilanca će navesti imovinu prema redosljedu likvidnosti; to jest, izvješćuje o imovini prema tome koliko se lako može pretvoriti u gotovinu. Dvije su glavne kategorije imovine uključene u bilancu:

- **Tekuća imovina:** Tekuća imovina se lako može pretvoriti u gotovinu u roku od godinu dana ili manje. Kratkotrajna imovina dalje se raščlanjuje u bilanci na ove račune:
- **Novac i novčani ekvivalenti:** Ovo su najlikvidnija sredstva. Oni uključuju valutu, čekove i novac pohranjen na tekućim i štednim računima vaše tvrtke

Utrživi vrijednosni papiri: ulaganja koja se mogu prodati unutar godine dana

Potraživanja: novac koji vam klijenti duguju za usluge, a koji će biti plaćen u kratkom roku

Zalihe: Za tvrtke koje prodaju robu, zalihe uključuju gotove proizvode i sirovine

Unaprijed plaćeni troškovi: Vrijedne stvari koje ste već platili, poput najamnine ureda ili poslovnog osiguranja

Dugotrajna imovina: Dugotrajna imovina neće se pretvoriti u gotovinu u roku od godinu dana. Mogu se dalje podijeliti na:

- **Dugotrajna imovina:** uključuje imovinu, zgrade, strojeve i opremu poput računala
- **Dugoročni vrijednosni papiri:** ulaganja koja se ne mogu prodati unutar jedne godine
- **Nematerijalna imovina:** to je imovina koja nije fizički objekt. Oni uključuju autorska prava, ugovore o franšizi i patente

Sljedeći dio bilance navodi obveze poduzeća. Obveze su novac koji se duguje drugima, uključujući stalne troškove, otplate kredita i druge oblike duga. Obveze se dalje raščlanjuju na kratkoročne i dugoročne obveze.

Tekuće obveze uključuju najamninu, režije, poreze, tekuća plaćanja prema dugoročnim dugovima, plaćanja kamata i plaće.

Dugoročne obveze uključuju dugoročne kredite, odgođene poreze na dobit i obveze mirovinskog fonda.

Dionički kapital (koji se naziva i vlasnički kapital, za samostalne poduzetnike) odnosi se na:

- Količina novca koju generira poduzeće

- Iznos novca koji su dioničari ili vlasnici uložili u posao
- I svaki donirani kapital.

3.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitku (P&L) odnosi se na financijski izvještaj koji sažima prihode, troškove i rashode nastale tijekom određenog razdoblja, obično kvartala ili fiskalne godine. Ti zapisi pružaju informacije o sposobnosti ili nemogućnosti tvrtke da generira profit povećanjem prihoda, smanjenjem troškova ili oboje. Izvještaji o dobiti i gubitku često se prikazuju na gotovinskoj ili obračunskoj osnovi. Menadžeri poduzeća i investitori koriste izvješća o dobiti i gubitku za analizu financijskog zdravlja poduzeća. Izvještaj o dobiti i gubitku tvrtke prikazuje se kroz određeno vremensko razdoblje, obično mjesec, tromjesečje ili fiskalnu godinu.⁶

Glavne kategorije koje se mogu pronaći na računu dobiti i gubitka uključuju:⁷

- Prihod (ili prodaja)
- Trošak prodane robe (ili trošak prodaje)
- Prodajni, opći i administrativni (SG&A) troškovi
- Marketing i oglašavanje
- Tehnologija/Istraživanje i razvoj
- Troškovi kamata
- Porezi
- Neto dohodak

Sljedeća slika prikazuje primjer računa dobiti i gubitka.

⁶ Bešvir, B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus

⁷ Cirkveni Filipović, T. (2016a). Knjigovodstveni praktikum – ostali poslovni prihodi. Zagreb: RRiF Plus

Za pripremu izvješća o dobiti i gubitku priprema se skup drugih izvješća koji pomažu prikupiti podatke za pripremu ovog izvješća. U nastavku su navedeni koraci za pripremu izvješća o dobiti i gubitku.⁸

- Nužno je pripremiti račune glavne knjige: Iz knjige dnevnika moraju se pripremiti izvod računa za svaku knjigu kako biste odredili završno stanje.
- Stvorite probno stanje: Probno stanje je sažetak svih računa glavne knjige. Popisuje sve račune glavne knjige sa završnim stanjem objavljenim iz izvoda pojedinačnih konta glavne knjige
- Priprema izvještaja o trgovanju i dobiti i gubitku: Ovdje se svi računi glavne knjige koji imaju prirodu kupnje, prodaje, izravnih troškova i prihoda, neizravnih troškova i prihoda knjiže u izvještaj o dobiti i gubitku u strukturi.

Budući da je izvještaj o dobiti i gubitku ključan financijski izvještaj i najtraženiji izvještaj za donošenje odluka, zahtjev za pregledom izvješća češći je od tradicionalne potrebe pregledavanja godišnje ili polugodišnje. Kao rezultat toga, većina poduzeća automatizirala je proces pripreme izvješća o dobiti i gubitku pomoću softvera za upravljanje poslovanjem.⁹

Financijska izvješća svakog poduzeća su važna. Ključne poslovne odluke koje donose vlasnici ili menadžeri često se temelje na njima. Brojke su uključene u dokumente kao što su porezne prijave i financijske prijave, a mogu utjecati na odnose s investitorima, kupcima i dobavljačima.

Iako upravljanje dobiti i gubitkom pruža izvrstan uvid u profitabilnost poslovanja, postoji niz stvari koje jednostavno neće moći reći o vašem poslovanju. Na primjer, izvještaj o dobiti i gubitku ne može pružiti uvid u to je li ponestaje tvrtki gotovine dok se stvaraju zalihe. Zato je toliko važno izraditi bilancu i izvještaj o novčanom toku uz račun dobiti i gubitka.

Sva izvješća o dobiti i gubitku slijede opći obrazac. Počinju unosom prihoda. Ovo se također naziva "gornja linija". Zatim se trošak poslovanja (uključujući operativne troškove, porezne troškove, troškove kamata i trošak prodane robe) oduzima od prihoda. Razlika ("bitna crta") stvara neto prihod, poznat i kao profit.

⁸ Cirkveni Filipović, T. (2016a). Knjigovodstveni praktikum – ostali poslovni prihodi. Zagreb: RRiF Plus

⁹ Cirkveni Filipović, T. (2016b). Hrvatski računovodstveni sustav. Zagreb: RriF Plus

3.3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Ispunjavati ovaj izvještaj moraju svi obveznici Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja - MSFI. Ovo se odnos na velike poduzetnike čiji su dužnički vrijednosni papiri ili pak dionice dio organiziranog tržišta vrijednosnih papira.

Ovaj izvještaj predstavlja nadopunu Računa dobiti i gubitka. U ovom izvještaju se nalaze stavke prihoda i rashoda koje se ne promatraju kroz kapital nego kroz sveobuhvatni dobitak.

Prema zahtjevima MSFI-a ovaj izvještaj mora imati sljedeće elemente:¹⁰

- svaki dio cjelokupnog dobitka mora biti raspoređen prema vrsti
- udio u ostalom cjelokupnom dobitku pridruženih društava i zajednički h pothvata
- cjelokupni dobitak
- cjelokupni dobitak razdoblja koji mora biti propisan:
 - A. vlasnicima manjinskih udjela
 - B. vlasnicima matice.

3.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala predstavlja jedan od glavnih financijskih izvještaja te on za cilj ima prikazati promjene kapital koje se javljaju između dva obračunska razdoblja te se na taj način stvara podloga za procjenu kvalitete dijela bilančne strukture. Slika 4 prikazuje primjer Izvještaja o promjenama kapitala.¹¹

¹⁰ Cirkveni Filipović, T. (2016a). Knjigovodstveni praktikum – ostali poslovni prihodi. Zagreb: RRiF Plus

¹¹ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia

Slika 4. Izvještaj o promjenama kapitala

iznosi u kunama, bez lipa

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr bilješka	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1. Upisani kapital POZITIVAN	001		19.844.100	19.844.100
2. Kapitalne rezerve POZITIVA	002		0	0
3. Rezerve iz dobiti POZITIVAN	003		992.205	898.025
4. Zadržana dobit ili preneseni gubitak POZITIVAN ILI NEGATIVAN	004		701.761	-473.300
5. Dobit ili gubitak tekuće godine POZITIVAN ILI NEGATIVAN	005		-296.180	74.070
6. Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine	006		26.323.633	21.068.678
7. Revalorizacija nematerijalne imovine	007		0	0
8. Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju	008		260.800	-229.446
9. Ostala revalorizacija	009		0	0
10. Ukupno kapital i rezerve Aop (001 do 009)	010		47.826.319	40.980.127
11. Tečajne razlike s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje	011		0	0
12. Tekući i odgodeni porezi (dio)	012		-2.637.043	-5.616.746
13. Zaštita novčanog lijeka	013		0	0
14. Promjene računovodstvenih politika	014		260.800	-229.446
15. Ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja	015		0	0
16. Ostale promjene kapitala	016		0	0
17. Ukupno povećanje ili smanjenje kapitala AOP (011 do 016)	017		-2.376.243	-5.846.192
DODATAK IZVJEŠTAJU*				
17. a. Povećanje ili smanjenje kapitala pripisanog imateljima kapitala matice	018		0	0
17. b. Povećanje ili smanjenje kapitala pripisanog manjinskom interesu.	019		0	0

Izvor: [IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA \(fina.hr\)](http://izvjestaji.fina.hr). (pristupljeno 03.09.2022.)

Izvještaj o promjenama kapitala treba imati sljedeće elemente:

- prikazivati cjelokupan prihod koji se ostvario u određenom razdoblju koji trebaju biti potpisani od strane vlasnika
- Svaki sastavni dio vlasničkog kapitala ili naknadne promjene koje se prepoznaju
- svaki sastavni dio vlasničkog kapitala koji se javlja na kraju ili na početku razdoblja, a ovo se posebno odnosi na promjene nastale iz dobitka ili gubitka.

Najvažnija promjena u kapitalu nastaje iz zadržane dobiti i na taj način se iznos dobiti povećava kako se stvara dobit, a dolazi do smanjenja postignutog gubitka. U današnje vrijeme ovaj izvještaj se vrlo često prikazuje u skraćenom obliku, a sve nastale promjene prikazuju se u bilješkama uz financijske izvještaje.¹²

¹² Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia

3.5. Izvještaj o novčanom toku

Izvješće o novčanom tijeku (CFS), također poznato kao izvješće o novčanom tijeku, je financijsko izvješće koje sažima količinu novca koji ulazi i izlazi iz organizacije. Uz bilancu i račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku obvezna je komponenta financijskih izvješća organizacije. Izvještaj o novčanom toku ima za cilj sagledati kako se novac kreće u i iz poslovanja. Ispitujući ovo, organizacije mogu:

- Razmotriti kako se sredstva kreću kroz organizaciju
- Promatrati kakav utjecaj novčani tok ima na poslovanje.¹³

Izvješće o novčanom toku uključuje tri odjeljka:¹⁴

1. Novac iz poslovnih aktivnosti - To uključuje primitke od prodaje robe i usluga, plaćanja kamata, plaćanja poreza na dohodak, plaćanja dobavljačima dobara i usluga korištenih u proizvodnji, isplate plaća zaposlenicima, plaćanja najamnine i sve druge vrste operativnih troškova.
2. Novac od investicijskih aktivnosti - Svi izvori i upotrebe gotovine od ulaganja tvrtke. Ovo uključuje bilo koje plaćanje koje je izvršeno u vezi sa spajanjem ili akvizicijom, ili kupnjom ili prodajom imovine. Dakle, sve promjene u imovini, opremi ili ulaganjima koje se odnose na novac od ulaganja.
3. Novac iz financijskih aktivnosti - Izvori gotovine od ulagača ili banaka, kao i korištenje gotovine plaćene dioničarima. Također su uključene isplate dividendi, isplate za otkup dionica i otplata glavnice duga (zajmovi). Slika 5 prikazuje primjer Izvještaja o novčanom toku.

¹³Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia

¹⁴ Cirkveni Filipović, T. (2016a). Knjigovodstveni praktikum – ostali poslovni prihodi. Zagreb: RRiF Plus

Slika 5. Primjer Izvještaja o novačnom toku

Registar godišnjih financijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TIJEKU

- indirektna metoda

Naziv poduzetnika	MOJA TVRTKA d.d., ZAGREB
OIB	12345678901
Matični broj	01234567
Izvještaj za razdoblje	od 01.01.2019. do 31.12.2019.

iznosi u kunama, bez lpa

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr bilješke	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti				
1. Dobit prije oporezivanja	001		131.204.075	155.051.776
2. Usklađenja (AOP 003 do 010)	002		100.181.345	82.618.371
a) Amortizacija	003		87.898.120	97.488.689
b) Dobici i gubici od prodaje i vrijednosna usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	004		15.160.158	13.428.972

c) Dobici i gubici od prodaje i nerealizirani dobiti i gubici i vrijednosno usklađenje financijske imovine	005		15.626.086	7.144.229
d) Prihodi od kamata i dividendi	006		-28.321.319	-50.769.518
e) Rashodi od kamata	007		12.862.755	9.753.937
f) Rezerviranja	008		1.380.270	5.248.655
g) Tečajne razlike (nerealizirane)	009		-4.424.725	323.407
h) Ostala usklađenja za nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke i gubitke	010		0	0
I. Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu (AOP 001+002)	011		231.385.420	237.670.147
3. Promjene u radnom kapitalu (AOP 013 do 016)	012		-51.883.578	-113.611.975
a) Povećanje ili smanjenje kratkoročnih obveza	013		-11.898.614	-19.927.146
b) Povećanje ili smanjenje kratkotrajnih potraživanja	014		-17.345.759	-24.039.534
c) Povećanje ili smanjenje zaliha	015		-22.639.205	-69.645.295
d) Ostala povećanja ili smanjenja radnog kapitala	016		0	0
II. Novac iz poslovanja (AOP 011+012)	017		179.501.842	124.058.172
4. Novčani izdaci za kamate	018		-13.589.038	-10.070.291
5. Plaćeni porez na dobit	019		-5.479.753	-21.700.037
A) NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI (AOP 017 do 019)	020		160.433.051	92.287.844
Novčani tokovi od investicijskih aktivnosti				
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	021		3.192.975	1.016.557
2. Novčani primici od prodaje financijskih instrumenata	022		321.016	20.000
3. Novčani primici od kamata	023		5.080.022	355.528

ID 0000012 Ovjera Fine 1/2

ID 0000012 Ovjera Fine 1/2

Registar godišnjih financijskih izvještaja

Naziv poduzetnika: MOJA TVRTKA d.d., ZAGREB
OIB: 12345678901 MB: 01234567

iznosi u kunama, bez lpa

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr bilješke	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
4. Novčani primici od dividendi	024		20.918	15.870.931
5. Novčani primici s osnove povrata danih zajmova i štednih uloga	025		36.231.438	297.160
6. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	026		0	0
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (AOP 021 do 026)	027		44.846.369	17.560.176
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	028		-82.067.565	-68.999.558
2. Novčani izdaci za stjecanje financijskih instrumenata	029		0	0
3. Novčani izdaci s osnove danih zajmova i štednih uloga za razdoblje	030		-9.297.800	-2.458.755
4. Stjecanje ovisnog društva, umanjeno za stečeni novac	031		-399.512	-3.847.241
5. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	032		0	0
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (AOP 028 do 032)	033		-91.764.877	-75.305.554
B) NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 027+033)	034		-46.918.508	-57.745.378
Novčani tokovi od financijskih aktivnosti				
1. Novčani primici od povećanja temeljnog (upisanog)	035		0	0

Registar godišnjih financijskih izvještaja

Naziv poduzetnika: MOJA TVRTKA d.d., ZAGREB
 OIB: 12345678901 MB: 01234567

Iznosi u kunama, bez lipa

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješka	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
4. Novčani primici od dividendi	024		20.918	15.870.931
5. Novčani primici s osnove povrata danih zajmova i štednih uloga	025		36.231.438	297.160
6. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	026		0	0
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (AOP 021 do 026)	027		44.846.369	17.560.176
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	028		-82.067.565	-68.999.558
2. Novčani izdaci za stjecanje financijskih instrumenata	029		0	0
3. Novčani izdaci s osnove danih zajmova i štednih uloga za razdoblje	030		-9.297.800	-2.458.755
4. Stjecanje ovisnog društva, umanjeno za stečeni novac	031		-399.512	-3.847.241
5. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	032		0	0
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (AOP 028 do 032)	033		-91.764.877	-75.305.554
B) NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 027+033)	034		-46.918.508	-57.745.378
Novčani tokovi od financijskih aktivnosti				
1. Novčani primici od povećanja temeljnog (upisanog)	035		0	0

2. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	036		0	0
3. Novčani primici od glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi	037		99.565.288	310.638.045
4. Ostali novčani primici od financijskih aktivnosti	038		2.091.950	6.129.558
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (AOP 035 do 038)	039		101.657.238	316.767.603
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi i dužničkih financijskih instrumenata	040		-227.737.778	-343.284.947
2. Novčani izdaci za isplatu dividendi	041		-48.724.142	-62.176.755
3. Novčani izdaci za financijski najam	042		0	0
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica i smanjenje temeljnog (upisanog) kapitala	043		-2.557.031	0
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	044		0	-11.834.498
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (AOP 040 do 044)	045		-279.018.951	-417.296.200
C) NETO NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 039+045)	046		-177.361.713	-100.528.597
1. Nerealizirane tečajne razlike po novcu i novčanim ekvivalentima	047		0	0
D) NETO POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANIH TOKOVA (AOP 020+034+046+047)	048		-63.847.170	-65.986.131
E) NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA	049		132.013.675	68.166.505
F) NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA (AOP 048+049)	050		68.166.505	2.180.374

Izvor: [IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TIJEKU \(fina.hr\)](http://fina.hr) (pristupljeno 04.09.2022.)

Primarni cilj mjesečnog izvješća o novčanom toku je prikazati pregled financijske aktivnosti tijekom mjeseca. Organizacije se oslanjaju na mjesečna izvješća o novčanom toku kako bi pomno pratile novčane priljeve i odljeve. Tipični korisnici izvješća o novčanom toku su financijski direktori, kontrolori i računovođe. Kada se koristi na odgovarajući način, organizacija može poboljšati analizu likvidnosti uz smanjenje šanse da će organizacija neočekivano zapasti u novčanu krizu.¹⁵

¹⁵ Cirkveni Filipović, T. (2016a). Knjigovodstveni praktikum – ostali poslovni prihodi. Zagreb: RRiF Plus

Često je cilj mjesečne prognoze novčanog toka usmjeren na izvješćivanje uprave. Više rukovodstvo može zatražiti mjesečno izvješće koje uključuje predviđanje gotovine na kraju mjeseca kako bi mogli steći dobar uvid u stanje rezervi likvidnosti tvrtke tijekom vremena.

No što može biti razlog lošeg toka novca?

- Niski profiti – Dobit je glavni izvor gotovine, obično dolazi od plaćanja kupaca ili prodaje imovine. Ako posao nije profitabilan, neće imati dovoljno novca za pokrivanje troškova.
- Pretjerano ulaganje – Ako tvrtka troši previše novca na neposlovne stvari, to će samo iscrpiti sredstva i rezultirati nedostatkom gotovine.
- Prebrzo širenje – Prebrzo širenje poslovanja može dovesti poslovanje u krizu.
- Loše financijsko planiranje - Ako se unaprijed ne odredi proračun i ne napravi prognoza novčanog toka, vjerojatno će se organizacija suočiti s nedostatkom gotovine.

Izvješće o novčanom tijeku sažima iznos novca i novčanih ekvivalenata koji ulaze i izlaze iz poduzeća. CFS naglašava upravljanje gotovinom tvrtke, uključujući koliko dobro generira gotovinu. Ovaj financijski izvještaj nadopunjuje bilancu i račun dobiti i gubitka. Glavne komponente CFS-a su gotovina iz tri područja: operativne aktivnosti, investicijske aktivnosti i financijske aktivnosti. Dvije metode izračuna novčanog toka su izravna metoda i neizravna metoda.

Izvješće o novčanom toku daje sliku o tome kako teče poslovanje tvrtke, odakle dolazi novac i kako se novac troši. Također poznat kao izvještaj o novčanim tokovima, CFS pomaže svojim vjerovnicima da utvrde koliko je gotovine dostupno (što se naziva likvidnost) za tvrtku da financira svoje operativne troškove i plati svoje dugove. CFS je jednako važan za investitore jer im govori je li tvrtka na solidnim financijskim temeljima. Kao takvi, oni mogu koristiti izjavu za donošenje boljih, informiranijih odluka o svojim ulaganjima.¹⁶

Glavne komponente izvještaja o novčanom toku su:¹⁷

- Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti
- Novčani tok od investicijskih aktivnosti
- Novčani tok iz financijskih aktivnosti

¹⁶ Horvat Jurjec, K. (2011). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Zagreb: RriF Plus

¹⁷ Ibidem str. 12.

3.6. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijska izvješća otkrivaju detaljne pretpostavke koje su izradili računovođe prilikom pripreme poduzeća: račun dobiti i gubitka, bilancu stanja, izvještaj o promjenama financijskog položaja ili izvještaj o zadržanoj dobiti. Bilješke su ključne za potpuno razumijevanje ovih dokumenata.

Obično prve bilješke u nizu objašnjavaju “osnovu za računovodstvo” ako su se za pripremu dokumenata koristila gotovinska ili obračunska pravila i metode korištene za izvješćivanje o troškovima amortizacije/amortizacije. Ostatak bilješki objašnjava, detaljnije, kako su brojke izračunate. To čitatelju daje informacije potrebne za dublju analizu.¹⁸

Bilješke o financijskom izvješću su dopunske bilješke koje su uključene u objavljena financijska izvješća poduzeća. Bilješke se koriste za objašnjenje pretpostavki korištenih za pripremu brojeva u financijskim izvještajima, kao i računovodstvenih politika koje je tvrtka usvojila. Pomažu različitim vrstama korisnika, kao što su financijski analitičari i investitori, da protumače sve brojke dodane financijskim izvješćima.¹⁹

Bilješke također mogu pružiti informacije o temeljnim problemima koji se odnose na cjelokupno financijsko zdravlje tvrtke. Revizor svoje revizijsko mišljenje temelji na brojevima financijskih izvještaja, kao i bilješkama uz financijska izvješća.

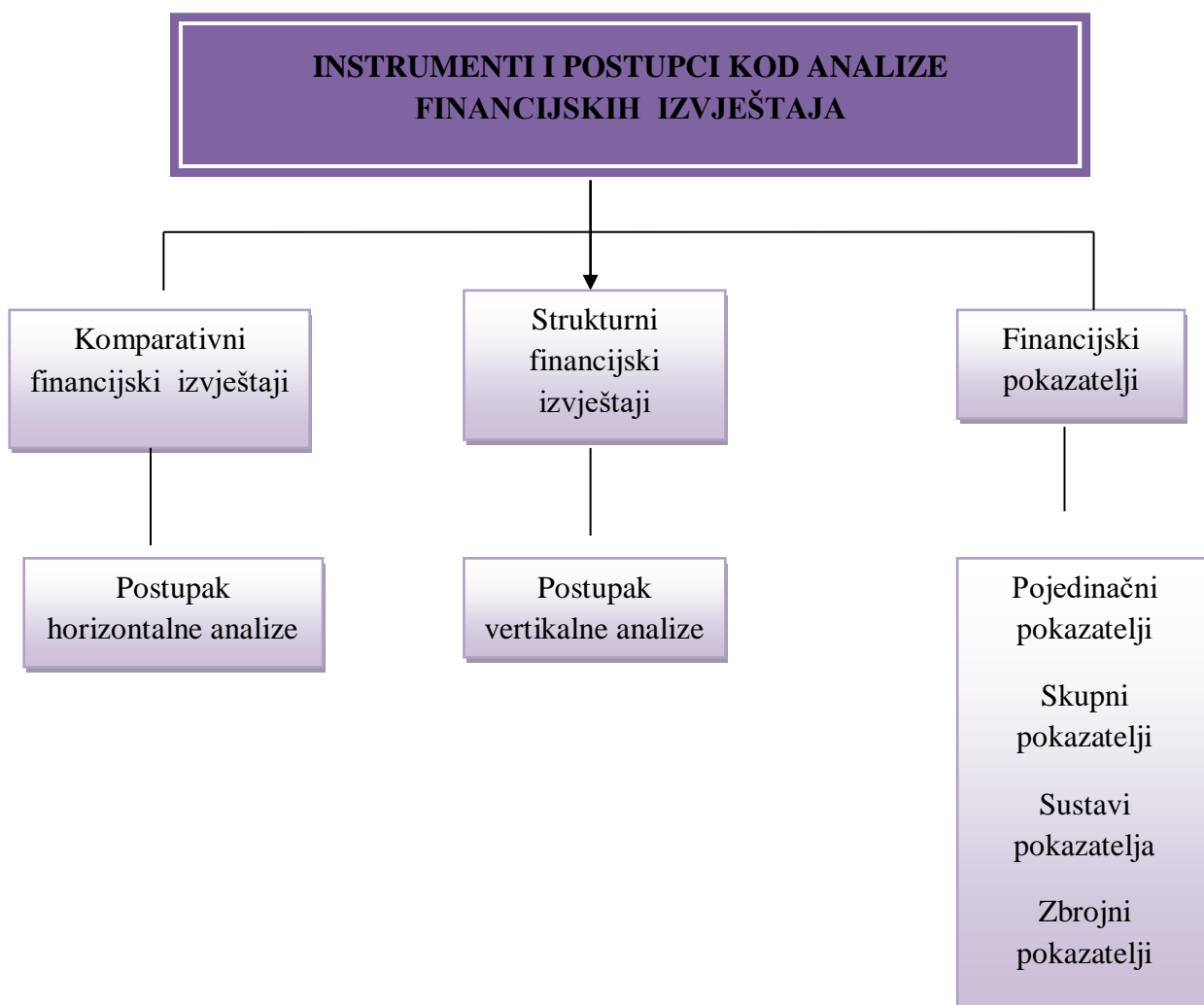
¹⁸ Barbić, J., Čolaković, E., Parać, B., Vujić, V. (2008). Korporativno upravljanje – osnove dobre prakse vođenja društva kapitala. Zagreb: Hum-Croma

¹⁹ Belak, V. (2014). Analiza poslovne uspješnosti. Zagreb: RRiF Plus

4. POKAZATELJI I METODE ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijska analiza je proces procjene poslovanja, projekata, proračuna i drugih transakcija povezanih s financijama kako bi se odredila njihova izvedba i prikladnost. Obično se financijska analiza koristi za analizu je li subjekt stabilan, solventan, likvidan ili dovoljno profitabilan da opravdava novčano ulaganje.²⁰ Slika 6 prikazuje koji su to osnovni instrumenti kao i postupci kada se izvršava analiza financijskih izvještaja.

Slika 6. Instrumenti i postupci kod analize financijskih izvještaja

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja.

Zagreb: Masmedia

²⁰ Gulin, D., Tušek, B. i Žager, L. (2004). Poslovno planiranje, kontrola i analiza. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

Ako se provodi interno, financijska analiza može pomoći upraviteljima fondova u donošenju budućih poslovnih odluka ili pregledu povijesnih trendova za prošle uspjehe. Ako se provodi izvana, financijska analiza može pomoći ulagačima da odaberu najbolje moguće prilike za ulaganje. Fundamentalna analiza i tehnička analiza dvije su glavne vrste financijske analize. Fundamentalna analiza koristi omjere i podatke o financijskim izvještajima za određivanje intrinzične vrijednosti vrijednosnog papira. Tehnička analiza pretpostavlja da je vrijednost vrijednosnog papira već određena njegovom cijenom, te se umjesto toga usredotočuje na trendove vrijednosti tijekom vremena.

Financijska analiza koristi se za procjenu gospodarskih kretanja, postavljanje financijske politike, izradu dugoročnih planova za poslovne aktivnosti i identificiranje projekata ili tvrtki za ulaganje. To se postiže sintezom financijskih brojki i podataka. Financijski analitičar temeljito će ispitati financijska izvješća tvrtke račun dobiti i gubitka, bilancu i izvještaj o novčanom tijeku. Financijska analiza može se provesti i u postavkama korporativnih financija i investicijskih financija.

Jedan od najčešćih načina za analizu financijskih podataka je izračunavanje omjera iz podataka u financijskim izvještajima za usporedbu s podacima drugih tvrtki ili s vlastitim povijesnim učinkom tvrtke. Na primjer, povrat na imovinu (ROA) uobičajeni je omjer koji se koristi za određivanje koliko je tvrtka učinkovita u korištenju svoje imovine i kao mjera profitabilnosti. Taj se omjer može izračunati za nekoliko tvrtki u istoj industriji i međusobno usporediti kao dio veće analize.

U korporativnim financijama, analizu interno provodi odjel računovodstva i dijeli je s menadžmentom kako bi se poboljšalo donošenje poslovnih odluka. Ova vrsta interne analize može uključivati omjere kao što su neto sadašnja vrijednost (NPV) i interna stopa povrata (IRR) kako bi se pronašli projekti vrijedni izvršenja.

Mnoge tvrtke daju kredite svojim klijentima. Kao rezultat toga, primitak gotovine od prodaje može biti odgođen neko vrijeme. Za tvrtke s velikim potraživanjima, korisno je pratiti broj dana neizmirene prodaje (DSO), što pomaže tvrtki da identificira koliko je vremena potrebno

da se prodaja na kredit pretvori u gotovinu. Prosječno razdoblje naplate važan je aspekt cjelokupnog ciklusa konverzije gotovine tvrtke.²¹

4.1. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja

Analiza financijskih izvještaja važna je poslovna praksa koju tvrtke koriste za praćenje financijskih podataka i izradu predviđanja i usporedbi. Tvrtke provode analizu financijskih izvješća kako bi pomogle u praćenju i razumijevanju podataka u financijskim izvješćima, kao što su izvješća o dobiti, izvješća o novčanom tijeku, bilance i drugo.

Analizom ovih izjava može se dobiti uvid u potencijalne probleme i prilike, a također može pomoći tvrtki da razvije financijske strategije i pripremi se za sljedeće tromjesečje ili godinu. Stoga financijska analiza može uvelike pridonijeti cjelokupnom uspjehu poduzeća. Ova vrsta analize također može pomoći tvrtki da osigura ulagače. Investitori, koji često provode opsežna istraživanja financijskih izvješća poduzeća. To im može pomoći u predviđanju koje će tvrtke vjerojatnije doživjeti financijski rast i biti atraktivna investicija.²²

Postoji više oblika analize financijskih izvještaja uključujući analizu varijance, analizu likvidnosti i analizu profitabilnosti, ali dvije najčešće korištene vrste su horizontalna i vertikalna analiza.

U horizontalnoj analizi, također poznatoj kao analiza trendova ili analiza vremenskih nizova, financijski analitičari promatraju financijske trendove tijekom vremenskih razdoblja - osobito kvartala ili godina. Obično financijski analitičari provode horizontalnu analizu prije vertikalne analize, a ona je obično najkorisnija za tvrtke koje posluju duže vrijeme. U horizontalnoj analizi mogu se usporediti brojeke iz jednog vremenskog razdoblja s brojkama iz osnovnog vremenskog razdoblja kako bi se dobio pregled promjena tijekom vremena. Analiza

²¹ Gulin D., Perčević A., Tušek B., Žager L. (2012). Poslovno planiranje, kontrola i analiza. Zagreb: RriF Plus

²² Gulin, D., Tušek, B. i Žager, L. (2004). Poslovno planiranje, kontrola i analiza. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

financijskih trendova tijekom razdoblja ili godina može pomoći za praćenje financijskog stanja tvrtke.²³

Na primjer, može se koristiti horizontalnu analizu za usporedbu profitnih marži tvrtke u jednoj godini s profitnim maržama u drugoj godini. Alternativno, može se koristiti za određivanje određenih područja tvrtke koja doživljavaju najveće financijske promjene.

Vertikalna analiza, koja je također poznata kao analiza zajedničke veličine, slična je horizontalnoj analizi i može se provesti na istim financijskim dokumentima. Međutim, financijski analitičari provode vertikalnu analizu okomito unutar stupca, a ne vodoravno kroz vremenska razdoblja. Vertikalna analiza prevodi brojke u financijskim izvještajima u postotke osnovne brojke, koja ima vrijednost od 100%. Korištenje postotaka može olakšati vizualizaciju i razumijevanje podataka.²⁴

U vertikalnoj analizi, jedna linija u financijskom izvješću prikazuje osnovnu brojku od 100%, a druge linije predstavljaju postotak osnovne brojke. Na primjer, kada provodite vertikalnu analizu bilance, osnovna brojka je ukupna imovina ili obveze. U računu dobiti i gubitka, osnovna brojka je neto prodaja. Drugi primjer je korištenje ukupne prodaje kao osnovne vrijednosti i ponovno izražavanje svake prodajne kategorije kao postotka osnovne vrijednosti.

Vertikalna analiza se može koristiti interno od strane zaposlenika tvrtke i eksterno od strane investitora. Investitori mogu koristiti vertikalnu analizu za usporedbu jedne tvrtke s drugom. Vertikalna analiza također olakšava usporedbu tvrtki različitih veličina dopuštajući vam vertikalnu analizu njihovih financijskih podataka kao postotak osnovne brojke.

Sve u svemu, postoji nekoliko glavnih sličnosti između horizontalne analize i vertikalne analize, uključujući. I horizontalnu i vertikalnu analizu mogu koristiti unutarnji i vanjski dionici. Oba oblika analize mogu pomoći pri odabiru trendova i obrasca u financijskim podacima i razvijanje strategije. Oba oblika analize mogu pomoći u analizi različitih financijskih izvješća, uključujući bilance i izvješća o dobiti. Međutim, postoje i neke razlike

²³ Horvat Jurjec, K. (2011). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Zagreb: RriF Plus

²⁴ Horvat Jurjec, K. (2011). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Zagreb: RriF Plus

između to dvoje koje je važno razumjeti. Primarne razlike između horizontalne i vertikalne analize uključuju:

- Horizontalna analiza se izvodi horizontalno kroz vremenska razdoblja, dok se vertikalna analiza izvodi okomito unutar stupca.
- Horizontalna analiza predstavlja promjene tijekom godina ili razdoblja, dok vertikalna analiza predstavlja iznose kao postotke osnovne brojke.
- Horizontalna analiza obično ispituje više izvještajnih razdoblja, dok se vertikalna analiza obično fokusira na jedno izvještajno razdoblje.
- Horizontalna analiza može pomoći za usporedbu trenutni financijski status tvrtke s njezinim prošlim statusom, dok vertikalna analiza može pomoći za uspoređivanje financijskih statusa jedne tvrtke s drugom.

4.2. Pokazatelji analize financijskih izvještaja

Financijska izvedba je subjektivna mjera koliko dobro poduzeće može koristiti sredstva iz svog primarnog načina poslovanja i ostvariti prihode. Izraz se također koristi kao opća mjera ukupnog financijskog zdravlja poduzeća u određenom razdoblju. Analitičari i investitori koriste financijsku izvedbu za usporedbu sličnih tvrtki u istoj industriji ili za usporedbu industrija ili sektora u cjelini.

Financijska izvedba govori investitorima o općem blagostanju poduzeća. To je snimka njezinog ekonomskog zdravlja i posla koji obavlja njegova uprava. Financijska izvješća koja se koriste u ocjeni ukupne financijske uspješnosti uključuju bilancu, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanom toku. Pokazatelji financijske uspješnosti mjerljivi su pokazatelji koji se koriste za mjerenje toga koliko dobro tvrtka posluje. Za definiranje financijske uspješnosti poduzeća ne bi se trebala koristiti niti jedna pojedinačna mjera.²⁵

Postoji mnogo dionika u poduzeću, uključujući trgovinske vjerovnike, vlasnike obveznica, investitore, zaposlenike i menadžment. Svaka grupa ima interes u praćenju financijske

²⁵ Domazet, T. (2000). Međunarodni računovodstveni standardi. Zagreb: Faber & Zgombić plus

uspješnosti poduzeća. Financijska izvedba identificira koliko dobro tvrtka stvara prihode i upravlja svojom imovinom, obvezama i financijskim interesima svojih dionika i dioničara.

Postoji mnogo načina za mjerenje financijskog učinka, ali sve mjere treba uzeti u zbiru. Mogu se koristiti stavke retka, kao što su prihod od poslovanja, prihod od poslovanja ili novčani tok od poslovanja, kao i ukupna prodaja jedinica. Nadalje, analitičar ili investitor možda će htjeti dublje pogledati financijska izvješća i potražiti stope rasta marže ili bilo kakav dug u opadanju. Metode šest sigma usredotočuju se na ovaj aspekt.

Bilježenje financijskog učinka

Prema navedenom može se razlikovati nekoliko financijskih pokazatelja, a to su:²⁶

- pokazatelj likvidnosti
- pokazatelj zaduženosti
- pokazatelj aktivnosti
- pokazatelj ekonomičnosti
- pokazatelj profitabilnosti
- pokazatelj investiranja.

4.2.1. Pokazatelj likvidnosti

Financijska likvidnost utječe na pojedince, tvrtke i financijska tržišta. Kako svaka grupa pokušava kupiti i prodati stvari, ključno je razumjeti što je financijska likvidnost, kako je mjeriti i zašto je važna.

Pokazatelji likvidnosti pomažu za mjerenje sposobnosti i organizacije promatrano s aspekta sposobnosti kako bi organizacija mogla podmiriti svoje kratkoročne obveze, a najviše se koriste koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti kao i koeficijent financijske stabilnosti. Svi pokazatelji se mogu izračunati uz pomoć informacija koje su dostupne u bilancama.

²⁶ Bešvir, B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus

Financijska likvidnost odnosi se na to koliko se lako imovina može pretvoriti u gotovinu. Gotovina, javne dionice, zalihe i neka potraživanja smatraju se likvidnijima jer tvrtka ili pojedinac mogu očekivati da će ih pretvoriti u gotovinu u kratkom roku. Dugoročnu dugotrajnu imovinu ili privatne vrijednosne papire teže je prodati, što ih čini nelikvidnima. Tvrtka može izmjeriti svoju likvidnost izračunavanjem svog tekućeg omjera, brzog omjera ili omjera operativnog novčanog toka. Likvidnost je važna jer pokazuje hoće li doći do kratkoročne nemogućnosti podmirenja dugova ili sklapanja dogovora.

Imovina poput dionica i obveznica vrlo je likvidna jer se može pretvoriti u gotovinu u roku od nekoliko dana. Međutim, velika imovina kao što su nekretnine, postrojenja i oprema nije tako lako pretvoriti u gotovinu. Na primjer, vaš tekući račun je likvidan, ali ako ste posjedovali zemljište i morali ste ga prodati, mogu proći tjedni ili mjeseci da ga unovčite, čineći ga manje likvidnim.

Prije ulaganja u bilo koju imovinu, važno je imati na umu razinu likvidnosti imovine budući da može biti teško ili trebati vremena za pretvaranje natrag u gotovinu. Naravno, osim prodaje imovine, novac se može dobiti posuđivanjem uz imovinu. Na primjer, banke posuđuju novac tvrtkama, uzimajući imovinu tvrtki kao kolateralu kako bi zaštitile banku od neplaćanja. Tvrtka prima gotovinu, ali mora banci vratiti prvobitni iznos kredita plus kamate.²⁷

Gotovina je najlikvidnija imovina, a tvrtke također mogu imati vrlo kratkoročna ulaganja koja se smatraju novčanim ekvivalentima koja su također izuzetno likvidna. Tvrtke često imaju druga kratkoročna potraživanja koja se mogu brzo pretvoriti u gotovinu. Neprodani inventar pri ruci često se pretvara u novac tijekom normalnog tijeka poslovanja. Tvrtke također mogu imati obveze prema kupcima kojima su izdale kredit.²⁸

Neka se ulaganja lako pretvaraju u gotovinu poput javnih dionica i obveznica. Budući da dionice i obveznice imaju javne burze s kontinuiranim određivanjem cijena, često se nazivaju likvidnom imovinom.

²⁷ Bešvir, B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus

²⁸ Belak, V. (2014). Analiza poslovne uspješnosti. Zagreb: RRiF Plus

Druga investicijska imovina kojoj je potrebno više vremena da se pretvori u gotovinu može uključivati povlaštene ili ograničene dionice, koje obično imaju ugovore koji određuju kako i kada se mogu prodati. Osim toga, određene vrste ulaganja možda nemaju snažna tržišta ili veliku skupinu zainteresiranih ulagača za stjecanje ulaganja. Razmislite o privatnim udjelima dionica koje se ne mogu lako zamijeniti prijavom na vaš brokerski račun na mreži.

Kovanice, poštanske marke, umjetnine i drugi kolekcionarski predmeti manje su likvidni od gotovine ako ulagač želi punu vrijednost za predmete. Na primjer, ako bi investitor prodao drugom kolekcionaru, mogao bi dobiti punu vrijednost ako čeka pravog kupca. Međutim, zbog specijaliziranog tržišta za kolekcionarske predmete, moglo bi trebati vremena da se spoji pravi kupac s pravim prodavateljem.²⁹

Zemljište, nekretnine ili zgrade smatraju se najnelikvidnijim sredstvima jer bi za njihovu prodaju mogli proći tjedni ili mjeseci. Dugotrajna imovina često uključuje dugotrajan proces prodaje koji uključuje pravne dokumente i zahtjeve za izvješćivanjem. U usporedbi s javnim dionicama koje se često mogu prodati u trenu, ovoj vrsti imovine jednostavno treba više vremena i nelikvidna je.

4.2.2. Pokazatelj zaduženosti

Kako znati ima li poduzeće dovoljno gotovine i kratkotrajne imovine za plaćanje računa u kratkom roku? Pa, pomoću informacija o tekućoj imovini i tekućim obvezama prikazanih u bilanci, možete odrediti trenutni omjer tvrtke. Ovaj omjer se jednostavno izračunava na sljedeći način:

$$\text{Trenutni omjer} = \text{Kratkotrajna imovina} \div \text{Kratkotrajne obveze}$$

Većina analitičara radije bi omjer od 1,5 prema dva ili više smatrala odgovarajućim, iako visok taj omjer ovisi o poslovanju u kojem tvrtka posluje. Viši omjer može signalizirati da tvrtka gomila gotovinu, što može zahtijevati daljnju istragu. Ako trenutni omjer padne ispod

²⁹ Belak, V. (2014). Analiza poslovne uspješnosti. Zagreb: RRiF Plus

jedan, poduzeće može biti u opasnosti da ne zadovolji svoje kratkoročne potrebe za likvidnošću.

Slično informativan pokazatelj bilance stanja je brzi omjer poduzeća. Ovaj omjer malo je konzervativniji od trenutnog omjera jer uklanja zalihe iz izračuna:

$$\text{Brzi omjer} = (\text{Tekuća imovina} - \text{Zalihe}) \div \text{Kratkotrajne obveze}$$

Zalihe koje se vode u bilanci ne mogu se nužno pretvoriti u gotovinu po njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Na primjer, neki će trgovci uzeti značajna smanjenja kako bi očistili svoje zalihe za novu sezonu. U slučajevima kao što je ovaj, koeficijenti likvidnosti kao što je koeficijent likvidnosti su precijenjeni. Brzi omjer je jednostavan način za određivanje je li tvrtka u stanju ispuniti svoje kratkoročne obveze s tekućom, kratkoročnom, likvidnom imovinom pri ruci. Brzi omjer koji je bolji od jedan općenito se smatra sigurnim, ali upamtite da on zapravo ovisi o industriji u kojoj tvrtka posluje.³⁰

Razlika između tekuće imovine i tekućih obveza daje radni kapital poduzeća ili:

$$\text{Radna sredstva} = \text{Kratkotrajna imovina} - \text{Kratkotrajne obveze}$$

Treba li metrika radnog kapitala biti pozitivna ili negativna uvelike ovisi o industriji u kojoj tvrtka posluje. Dok je pozitivna metrika radnog kapitala poželjna u određenim industrijama, negativna metrika radnog kapitala smatra se povoljnom u drugima. Na primjer, tvrtke koje se bave proizvodnjom pića i restorana imaju tendenciju pregovarati o svojim uvjetima trgovine s dobavljačima tako da plaćanje dobavljačima dopijeva dugo nakon što su zalihe pretvorene u gotovinu.³¹

³⁰ Bešvir, B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus

³¹ Horvat Jurjec, K. (2011). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Zagreb: RriF Plus

4.2.3. Pokazatelj aktivnosti i ekonomičnosti

Pokazatelji aktivnosti ocjenjuju učinkovitost poduzeća u korištenju imovine. Osobito procjenjuju koliko dugo nekretnina zadržava svoj oblik, ali se pretvara u prodaju ili gotovinu i stopu prometa. Omjer aktivnosti vrsta je financijske metrike koja pokazuje koliko učinkovito poduzeće koristi imovinu u svojoj bilanci za stvaranje prihoda i gotovine. Obično se nazivaju omjerima učinkovitosti, omjeri aktivnosti pomažu analitičarima procijeniti kako tvrtka upravlja upravljanjem zalihama, što je ključno za njezinu operativnu fluidnost i cjelokupno fiskalno zdravlje.³²

Pokazatelj aktivnosti općenito opisuje bilo koju vrstu financijske metrike koja pomaže investitorima i istraživačkim analitičarima da procijene koliko učinkovito tvrtka koristi svoju imovinu za stvaranje prihoda i gotovine.

Pokazatelji aktivnosti mogu se koristiti za usporedbu dva različita poslovanja unutar istog sektora ili se mogu koristiti za praćenje fiskalnog zdravlja pojedine tvrtke tijekom vremena. Pokazatelji aktivnosti mogu se dalje podijeliti na omjere obrtaja zaliha robe, omjere obrtaja ukupne imovine, mjere povrata na kapital i niz drugih metrika. Pokazatelji aktivnosti prikazani su u tablici 1.

Tablica 1. Pokazatelji aktivnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent obrta ukupne imovine	Ukupni prihodi	Ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	Ukupni prihodi	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	Prihodi od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja (u danima)	Broj dana u godini	Koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja.

Zagreb: Masmedia

³² Belak, V. (2014). Analiza poslovne uspješnosti. Zagreb: RRiF Plus

Pokazatelj aktivnosti najkorisniji su kada se koriste za usporedbu dvaju konkurentskih poduzeća unutar iste industrije kako bi se utvrdilo kakav je položaj određene tvrtke među konkurentima. No omjeri aktivnosti također se mogu koristiti za praćenje fiskalnog napretka tvrtke tijekom više razdoblja snimanja, kako bi se otkrile promjene tijekom vremena. Ovi se brojevi mogu mapirati kako bi se prikazala perspektivna slika budućeg učinka tvrtke.³³

Ekonomski pokazatelj dio je ekonomskih podataka, obično makroekonomskih razmjera, koje analitičari koriste za tumačenje trenutnih ili budućih mogućnosti ulaganja. Ovi pokazatelji također pomažu u procjeni ukupnog zdravlja gospodarstva.

Ekonomski pokazatelji mogu biti bilo što što ulagač odabere, ali određeni podaci koje su objavile vlada i neprofitne organizacije postali su široko praćeni

Ekonomski pokazatelji mogu se podijeliti u kategorije ili skupine. Većina ovih ekonomskih pokazatelja ima određeni raspored za objavu, što omogućuje investitorima da se pripreme i planiraju vidjeti određene informacije u određeno doba mjeseca i godine.

Vodeći pokazatelji, kao što su krivulja prinosa, trajna potrošna dobra, neto poslovne formacije i cijene dionica, koriste se za predviđanje budućih kretanja gospodarstva. Brojevi ili podaci na tim financijskim putokazima pomicat će se ili mijenjati prije gospodarstva, a time i naziv njihove kategorije. Razmatranje informacija iz ovih pokazatelja mora se uzeti s rezervom jer mogu biti netočne.³⁴

4.2.4. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti su klasa financijskih metrika koje se koriste za procjenu sposobnosti poduzeća da generira zaradu u odnosu na svoje prihode, operativne troškove, bilančnu imovinu ili dionički kapital tijekom vremena, koristeći podatke iz određene vremenske točke. Pokazatelji profitabilnosti mogu se usporediti s omjerima učinkovitosti, koji uzimaju u obzir koliko dobro tvrtka interno koristi svoju imovinu za stvaranje prihoda (za razliku od dobiti nakon troškova).

³³ Barbić, J., Čolaković, E., Parać, B., Vujić, V. (2008). Korporativno upravljanje – osnove dobre prakse vođenja društva kapitala. Zagreb: Hum-Croma

³⁴ Horvat Jurjec, K. (2011). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Zagreb: RriF

Pokazatelji profitabilnosti procjenjuju sposobnost poduzeća da ostvari dobit od svoje prodaje ili poslovanja, bilančne imovine ili dioničkog kapitala. Pokazatelji profitabilnosti pokazuju koliko učinkovito poduzeće stvara dobit i vrijednost za dioničare. Rezultati viših pokazatelja često su povoljniji, ali ti omjeri daju mnogo više informacija u usporedbi s rezultatima sličnih tvrtki, vlastitim povijesnim učinkom tvrtke ili prosjekom industrije.

Za većinu omjera profitabilnosti, veća vrijednost u odnosu na omjer konkurenta ili u odnosu na isti omjer iz prethodnog razdoblja ukazuje na to da poduzeće posluje dobro. Omjeri profitabilnosti najkorisniji su u usporedbi sa sličnim tvrtkama, vlastitom poviješću tvrtke ili prosječnim omjerima za industriju tvrtke.

Neke industrije imaju sezonski karakter u svom poslovanju. Na primjer, trgovci na malo obično imaju znatno veće prihode i zarade tijekom blagdanske sezone na kraju godine. Stoga ne bi bilo korisno uspoređivati bruto profitnu maržu trgovca u četvrtom tromjesečju s njegovom bruto profitnom maržom u prvom tromjesečju jer nisu izravno usporedivi. Usporedba profitne marže trgovca u četvrtom tromjesečju s profitnom maržom u četvrtom tromjesečju prethodne godine bila bi daleko informativnija. Pokazatelji profitabilnosti jedan su od najpopularnijih pokazatelja koji se koriste u financijskoj analizi, a općenito se dijele u dvije kategorije — omjeri marže i omjeri povrata.³⁵

³⁵ Gulin D., Perčević A., Tušek B., Žager L. (2012). Poslovno planiranje, kontrola i analiza. Zagreb: RriF Plus

5. ZAKLJUČAK

Za mnoge tvrtke faza rasta i širenja je uzbudljivo vrijeme. Stvara nove mogućnosti, dovodi nove kupce i stvara više prihoda i veću dobit. Međutim, ako nedostaju ključne mogućnosti financijskog izvješćivanja i analize, može biti teško donijeti informirane odluke o tome kako najbolje upravljati i razvijati svoje poslovanje.

Dakle, što je točno financijsko izvješćivanje? Financijsko izvješćivanje jedan je od najkritičnijih poslovnih procesa koje računovodstvo, financije i poslovanje moraju razumjeti i cijiniti. Financijsko izvješćivanje je sveobuhvatan pregled mjesečnih, tromjesečnih ili godišnjih financijskih podataka radi boljeg poslovnog učinka i rezultata. Pravovremen i precizan proces financijskog izvješćivanja pomaže vam razumjeti uspješnost vaše tvrtke i identificirati prilike za donošenje ispravnih poslovnih odluka za budući rast.

Glavni cilj financijskog izvješćivanja je pomoći financijama, poslovnim partnerima, voditeljima odjela i dionicima u donošenju strateških odluka o poslovanju, rastu i budućoj profitabilnosti tvrtke na temelju njezinog ukupnog financijskog zdravlja i stabilnosti. Za javna poduzeća potrebna su minimalno tromjesečna financijska izvješća i godišnja izvješća, dok se interno mjerenje obično provodi mjesečno. Periodična procjena financijske uspješnosti i stabilnosti tvrtke pomaže u postizanju sljedećeg:

Precizno praćenje i analiza financija poduzeća poboljšava agilnost jer poslovnim i financijskim timovima daje izravan uvid u učinak tvrtke. Financijska izvješća uključuju detaljne informacije o приходima, rashodima, dobiti, kapitalu i novčanom toku organizacije mogu se koristiti za praćenje povijesnog učinka, identificiranje ključnih područja potrošnje i stvaranje predviđanja.

Također, ova financijska izvješća obično su početna točka od koje se počinje procjenjivati kako financijski timovi mogu komunicirati sa svojim poslovnim partnerima. Financijska komunikacija i usklađivanje te sposobnost pretvaranja složenosti u jasne izjave ključni su za poboljšanje uloge Financija kao poslovnog partnera. Financijska izvješća mogu se pretvoriti u poslovno razumijevanje, povezanost i djelovanje. Cilj financijskog tima je ujediniti poslovanje, a ne samo izvješćivanje o brojevima.

Vidljivost i analiza koju pružaju financijski izvještaji olakšavaju održavanje kratkoročne likvidnosti, učinkovitije upravljaju dugom i učinkovitije planiraju resurse i raspodjelu proračuna. Također pomaže organizacijama prepoznati trendove, ublažiti potencijalne rizike, izbjeći prepreke, ostati ispred konkurencije i iskoristiti sve prilike za rast i ulaganja koje bi se mogle pojaviti

Cilj financijskih izvještaja je pružiti informacije o financijskom položaju, uspješnosti i promjenama u financijskom položaju poduzeća koje su korisne širokom krugu korisnika pri donošenju ekonomskih odluka." Financijska izvješća trebaju biti razumljiva, relevantna, pouzdana i usporediva. Prijavljena imovina, obveze, kapital, prihodi i rashodi izravno su povezani s financijskim položajem organizacije.

LITERATURA

1. Bešvir, B. (2008). Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRiF Plus
2. Belak, V. (2014). Analiza poslovne uspješnosti. Zagreb: RRiF Plus
3. Bilanca. Dostupno na: <https://git.hr/trgovina/tiskanice/bilanca-b-pod-p100/> (pristupljeno 02.09.2022.)
4. Domazet, T. (2000). Međunarodni računovodstveni standardi. Zagreb: Faber & Zgombić plus
5. Harrison, W. T., Horngren, C.T. (1993). Financial Accounting. New Jersey: Prentice Hall
6. Horvat Jurjec, K. (2011). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Zagreb: RriF Plus
7. Gulin D., Perčević A., Tušek B., Žager L. (2012). Poslovno planiranje, kontrola i analiza. Zagreb: RriF Plus
8. Gulin, D., Tušek, B. i Žager, L. (2004). Poslovno planiranje, kontrola i analiza. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
9. IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA (fina.hr). (pristupljeno 03.09.2022.)
10. IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TIJEKU (fina.hr) (pristupljeno 04.09.2022.)
11. Račun dobiti i gubitka. Dostupno na: <https://www.scribd.com/document/339669831/Obrazac-racun-Dobiti-i-Gubitka> (pristupljeno 03.09.2022.)
12. Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (pristupljeno 04.09.2022.)
13. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia

POPIS SLIKA

Slika 1. Opće prihvaćena računovodstvena načela

Slika 2. Primjer bilance

Slika 3. Račun dobiti i gubitka

Slika 4. Izvještaj o promjenama kapitala

Slika 5. Primjer Izvještaja o novačnom toku

Slika 6. Instrumenti i postupci kod analize financijskih izvještaja

POPIS TABLICA

Tablica 1. Pokazatelji aktivnosti